

Transcending previous research to achieve the components of successful marriage in Iran

Zeinab salari zare. PhD Student

Family Counseling Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Mahmoud Goudarzi. Ph.D

Department of family counseling, Sanandaj branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Farzad Zandi. Ph.D

Assistant Professor of Psychology, Qorveh Branch, Islamic Azad University, Qorveh, Iran.

Parviz Karimi Sani. Ph.D

Assistant Professor of Psychology, Shabestar Branch, Islamic Azad University, Shabestar, Iran.

Abstract

The purpose of this study was to present a comprehensive model of factors affecting successful marriage based on previous Iranian research. The research method in this study was cross-sectional and the statistical population consisted of all internal researches related to the subject from 87 to 97. Systematic searches of Google Scholar databases, Normgs, Mag Iran, Academic Jihad Information Center, Comprehensive Humanities Portal, Irandak. is identified. The results showed that the causal conditions of successful marriage included: harmony in progress and companionship in life; wide-ranging intervention conditions: individuality and respect for each other, conscientiousness and commitment of the couples; Positive, cognitive marriage, well-being and well-being, and maturity and mental health; Proper marriage interactions include: Conflict resolution skills and couples' cohesion, ultimately leading to emotional, social, and sexual mutual satisfaction; Experts endorsed the kappa index of 0.66. The results of this study can be used as a basis for education and counseling before marriage to family counselors and psychologists.
Keywords: Successful Iranian marriage, Transcendence, Modeling

فرا ترکیب پژوهش‌های پیشین در راستای دستیابی به مؤلفه‌های ازدواج موفق در ایران

زینب سالاری زارع

دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره خانواده، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

محمود گودرزی*

استادیار گروه مشاوره خانواده، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

فرزاد زندی

استادیار گروه روان‌شناسی، واحد قروه، دانشگاه آزاد اسلامی، قروه، ایران.

پرویز کریمی ثانی

استادیار گروه روان‌شناسی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران.

چکیده

هدف این پژوهش، ارائه مدل جامع عوامل مؤثر بر ازدواج موفق بر اساس تحقیقات پیشین ایرانی بود. روش پژوهش در این مطالعه فراتحلیل بود و جامعه آماری شامل تمامی پژوهش‌های داخلی مرتبط با موضوع از سال ۸۷ تا ۹۷ بود. با جستجویی نظام‌مند از پایگاه‌های گوگل اسکولار، نورمگز، مگ ایران، مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پرتال جامع علوم انسانی، ایرانداک صورت گرفت. با بررسی ۲۲ مقاله و پایان‌نامه، ۳۲ مفهوم و ۱۹ مقوله به‌عنوان عوامل مؤثر بر ازدواج موفق ایرانی شناسایی شد. نتایج نشان داد شرایط علی ازدواج موفق شامل: همبستگی در پیشرفت و همراهی در زندگی؛ شرایط مداخله‌گر شامل: فردیت‌یابی و احترام به فردیت یکدیگر، وظیفه‌شناسی و تعهدپذیری زوجین؛ شرایط زمینه‌ای شامل: اثرات خانواده مبداء، امور دینی و معنوی، داشتن لقم مثبت، شناخت ازدواج هم‌کفو، آراستگی و مرتب بودن و پختگی و سلامت روانی؛ تعاملات مناسب ازدواج موفق شامل: مهارت‌های حل تعارض و همکاری و هم‌فهمی زوجین، درنهایت پیامد به کسب رضایت متقابل عاطفی، اجتماعی و جنسی زوجین منجر می‌شود، نتایج بر اساس نظر متخصصان با شاخص کاپای ۰/۶۶ مورد تأیید قرار گرفت. نتایج این پژوهش می‌تواند به‌عنوان مبنایی برای آموزش و مشاوره پیش از ازدواج در اختیار مشاوران و روان‌شناسان خانواده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: ازدواج موفق ایرانی، فرا ترکیب، مدل‌یابی

*. نویسنده مسئول: mg.sauc@gmail.com

مقدمه

چند سال اخیر پژوهش‌های کیفی مختلفی در خصوص ازدواج موفق در ایران کار شده است از جمله یافته‌های پژوهش هاشمی گل مهر (۱۳۹۷) نشان داد شرایط علی ازدواج موفق شامل احساس آزادی، پذیرش تفاوت‌های شخصیتی، درک متقابل و گفت‌وگوی باز و بی‌پرده است. همچنین، کسب مهارت‌های زوجی جدید، قدردانی از همسر، شفاف بودن امور مالی، تربیت فرزند، تفریحات مشترک، عشق و دوست داشتن و رضایت جنسی از عوامل زمینه‌ای مؤثر بر ازدواج موفق بودند. سازگاری با نقش والدینی، انتظارات خانواده‌های اصلی و تعارضات زوجی شرایط مداخله‌گر بودند. راهبردها شامل رشد شخصی، همراهی با همسر، ایجاد آیین‌های زوجی مشترک، رسیدگی به تعارضات زوجی و مراقبت از رابطه زوجی را پیش می‌گیرند. پیامدهای فردی و زوجی ازدواج موفق به مثابه یک رابطه زوجی شفاف و عاری از ابهام، بالندگی، رضایت از رابطه زوجی، تحقق بخشیدن به اهداف زوجی مشترک و احساس آرامش بودند.

جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که ویژگی‌های ارتباطی زوجین موفق: (زیرمقوله‌های نشاط، شادی و آرامش در زندگی، درک شرایط همدیگر، همفکر بودن و تفاهم، عشق، کمک به همدیگر، رفتار منطقی و اطمینان به همدیگر) زوجین ناموفق: (نبود عشق، تضاد در روابط، نبود نشاط و آسایش، بی‌اعتمادی، نبود احترام، خیانت در رابطه، روابط جنسی نامناسب، زندگی کسالت‌بار و مشکلات مربوط به ازدواج، خصوصیات شخصیتی) زوجین موفق: (نقش حامی، مستقل بودن، انعطاف‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، پاک‌دامنی و فضایل اخلاقی نیکو) و زوجین ناموفق: (اخلاق دوگانه، خودخواهی، افسردگی، بی‌مسئولیتی، نداشتن استقلال فکری، احساسات نامناسب و اخلاق ناپسند)، عوامل فرهنگی (زوجین موفق: تساهل فرهنگی) و (زوجین ناموفق: تناقضات فرهنگی - اجتماعی و مشکلات زمینه‌ای فرهنگی - اجتماعی، اقتصادی)، عوامل مربوط به خانواده پدری (زوجین موفق: داشتن خانواده خوب) و (زوجین ناموفق: تفاوت‌های خانواده‌ها و روابط نامناسب خانواده‌ها) هستند. همچنین حاتمی و رزانه (۱۳۹۵) در پژوهش خود نشان داد که مقوله شکل‌گیری مناسب ازدواج

ازدواج، به‌عنوان اولین گام برای تشکیل نهاد خانواده، به معنی درهم آمیختن دو چشم‌انداز، دو تاریخچه و ارزش‌ها و جهان‌بینی متفاوت است. در واقع ازدواج اولین و مهم‌ترین مرحله در چرخه زندگی خانوادگی است که در آن انتخاب همسر صورت می‌گیرد و موفقیت در دیگر مراحل زندگی به موفقیت در این مرحله بستگی دارد (نیتزل و هریس^۱، ۲۰۰۸). علیرغم اینکه اکثر ازدواج‌ها شروع خوبی دارند؛ اما در نهایت زوج‌ها از رابطه خود راضی نیستند. به نظر می‌رسد که شادی، ثبات و رضایت از ازدواج بستگی به خود زوج دارد (ماناپ، چی‌کاسیم، هسنی، نی، ایدریس و قزالی^۲، ۲۰۱۳). در صورتی که کانون خانواده دربردارنده، محیط سالم و روابط گرم و تعامل صمیمانه بین فردی باشد، باعث رشد و پیشرفت اعضای خانواده می‌گردد (کمپبل^۳، ۲۰۰۳). به نقل از پیر ساقی و همکاران، (۱۳۹۶)؛ اما فروپاشی زندگی زناشویی با افزایش مشکلات روانی و کاهش سلامت جسمانی و افت موقعیت اجتماعی و اقتصادی برای همه افراد درگیر، رابطه دارد (گاتمن^۴، ۲۰۱۳)؛ به نقل از خجسته‌مهر و محمدی، (۱۳۹۵). از آنجاکه ازدواج را مبنای تشکیل خانواده می‌دانیم، پس هر فردی نتیجه یک ازدواج است که می‌توان آن را موفق یا ناموفق نامید (سگرین و فلورا^۵، ۲۰۰۵). ازدواج موفق معمولاً با سازگاری و رضایت زناشویی باهم به کار می‌روند. ازدواجی را می‌توان موفق نامید که در آن رضایت زناشویی زوج بالا بوده و از سازگاری و تفاهم برخوردار باشند (برادبوری، فینچام و بیچ^۶، ۲۰۰۰).

باین‌حال، ازدواج، در هر جامعه از ویژگی‌های منحصر به فرد برخوردار بوده و تابع قوانین خاص آن جامعه است (ساروخانی، ۱۳۸۵). تعریف ازدواج، در جوامع گوناگون و در فرهنگ‌های گوناگون، باهم متفاوت بوده و ساختار فرهنگی، اجتماعی هر کشوری، مفهوم و معنای متفاوتی را از ازدواج القا می‌کند. در کشور ما، ازدواج به‌عنوان بنیان خانواده، عبارت است از یک رابطه قانونی، عرفی و یا دینی که یک مرد را با یک زن به‌طور دائم یا موقت پیوند می‌دهد. این پیوند هرچقدر استحکام بیشتری داشته باشد، سلامت جامعه را بیشتر تأمین می‌کند (ساروخانی، ۱۳۸۵). در

1. Nietzel MT, Harris MJ
3. Campbell
5. Segrin, C & Flora, J

2. Manap, J., Che Kassim, A., Hoesni, S., Nen, S., Idris, F & Ghazali, F
4. Gottman
6. Bradbury, T.N. Fincham, F.D & Beach

نگران‌کننده پدیده طلاق و ازدواج‌های ناموفق در جهان و ایران است. بر اساس آخرین اطلاعات مربوط به آمار طلاق در ایران مشخص شده است که آمار طلاق سیر صعودی دارد. مرور جدیدترین آمار ثبت احوال کشور در ایران هم نشان می‌دهد میزان طلاق در پنج سال گذشته ۳۷ درصد رشد داشته و بیشترین آنها مربوط به زوج‌های زیر ۳۰ سال است. بر اساس آمار منتشرشده از سوی سازمان ثبت احوال کشور، آمار طلاق کشور در پنج سال گذشته به ترتیب، سال ۱۳۸۹ برابر با ۱۳۷۲۰۰ واقع بوده که نسبت به سال قبل افزایش ۱/۹ درصدی داشته است. سال ۱۳۹۰ با ۱۴۲۸۴۱ واقعه با افزایش ۴ درصدی، سال ۱۳۹۱ با ۱۵۰۳۲۴ واقعه با رشد ۵ درصدی، سال ۱۳۹۲ با ۱۵۵۳۶۹ واقعه با رشد ۳/۲ درصدی، سال ۱۳۹۳ با ۱۹۳۵۶۹ واقعه با رشد ۵ درصدی و در ۶ ماهه اول سال ۱۳۹۴ با ۸۳۲۷۷ واقع روبرو بوده است. این آمار نشان می‌دهد طلاق در ۵ سال گذشته رشد چشمگیری داشته که دلایل آن از دیدگاه کارشناسان متفاوت اعلام می‌شود. (سایت اداره ثبت احوال کشور، ۱۳۹۴). همچنین ضرورت انجام فراترکیب ازدواج موفق در این پژوهش با توجه به نمونه‌های قبلی مشابه انجام‌شده در ایران این بود که پژوهش‌های صورت گرفته قبلی هر یک از جنبه‌های مختلفی این موضوع را مورد بررسی قرار داده‌اند. همچنین در حوزه ازدواج موفق و رضایتمند ایرانی پژوهش فراترکیبی که بتوان بر اساس آن مدلی جامعی ارائه و به آن استناد نمود وجود ندارد. حال با توجه به مطالب ذکرشده، این پژوهش بر آن است تا با استفاده از روش فراترکیب به ارائه مدلی بومی و جامع از ازدواج موفق بر اساس پژوهش‌های گذشته داخلی بپردازد و در نهایت به این سؤالات پاسخ دهیم: ۱. الگو جامع ازدواج موفق ایرانی بر اساس پژوهش‌های پیشین چگونه است؟ ۲. مؤلفه‌ها و ابعاد مدل ایرانی ازدواج موفق کدام‌اند؟ ۳. روابط بین ابعاد ازدواج موفق ایرانی چگونه است؟

روش

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه: پژوهش حاضر مبتنی بر استفاده از روش فراترکیب است که ترکیب ویژگی‌ها و عوامل خاص ادبیات پژوهش است. این روش که از برخی موارد از آن به‌عنوان فراتحلیل کیفی نیز یاد می‌شود، سعی دارد تحقیقاتی را که پوشش می‌دهد، تحلیل کرده و تناقضات

جزء شرایط علی برای ازدواج پایدار رضایتمند هست که دربردارنده مفاهیمی همچون داشتن آمادگی نسبی پیش از ازدواج، استقلال نسبی پیش از ازدواج، داشتن علاقه اولیه، آشنایی پیش از ازدواج، انتخاب همراه با میل و انتخاب آگاهانه است. عوامل درون شخصی (نگرش‌های مؤثر و ویژگی‌های شخصیتی مناسب) و بین شخصی (منظومه زناشویی و والدینی و چند نسلی کارآمد) و فرا شخصی (مالی و کاری) از جمله عوامل مداخله‌ای (میانجی) مؤثر در ازدواج پایدار می‌باشند. راهبردهایی که توسط زوجین پایدار رضایتمند (نظیر گذشت، حل مسئله، عذرخواهی و شوخ‌طبعی) و خانواده‌های مبدأ آنها (اتخاذ رفتارهای تعدیل‌کننده مشکل) در هنگام سختی‌ها و شرایط عدم وجود عوامل منتهی به ازدواج پایدار منجر می‌شود. پیامد نهایی عبارت از رضایتمندی (از خود، همسر، فرزندان) و پایداری ازدواج بود. صاحب‌دل (۱۳۹۴) شاخص‌های ازدواج موفق را شامل: شاخص‌های فردی، شاخص‌های تعاملی، شاخص‌های مربوط به خانواده اصلی و شاخص‌های فرهنگی می‌داند. خدادادی سنگده، نظری، احمدی و حسنی (۱۳۹۴) عوامل مختلفی همچون مسئولیت‌پذیری، گذشت، پختگی، تعهد، قدردانی، صمیمیت، تلاش برای خشنودی یکدیگر، حمایت متقابل، رضایت جنسی، نظارت، انعطاف‌پذیری، اوقات فراغت، مدگرا نبودن و ارتباط با اقوام و آشنایان را در ایجاد یک خانواده سالم مهم می‌داند. کریمی‌ثانی و احيائي، اسماعیلی، فلسفی‌نژاد (۱۳۹۱) عوامل ازدواج موفق شامل ۵ طبقه اصلی می‌دانند: ۱. عوامل ارتباطی (شامل زیر طبقات بعد اخلاقی ارتباط، تعامل منطقی، بعد عاطفی و بعد اعتمادی) ۲. عوامل فردی و شخصیتی (شامل زیر طبقات اجتماعی بودن، مهربان بودن، صبور و باگذشت بودن، انعطاف‌پذیری، وجدانی بودن، متعهد بودن و اعتمادبه‌نفس). ۳. عوامل خانوادگی (شامل زیر طبقات فرهنگ خانواده، شناخت کافی از خانواده همسر، تعهد فرد نسبت به خانواده ۴. عوامل اخلاقی و معنوی (شامل زیر طبقات صداقت، ایمان و تشابه مذهبی، احترام متقابل، اخلاق نیکو و مسئولیت‌پذیری). ۵. عوامل اجتماعی و فرهنگی (شامل زیر طبقات اقتصادی، رسوم، مذهب و ارزش‌ها و تحصیلات). با توجه به آنچه گفته شد یکی از دلایلی که ضرورت کاربردی پژوهش حاضر را روشن می‌سازد، آمار بالای

روش اجرا و تحلیل داده‌ها: برای تحقق هدف مورد نظر در این پژوهش، از روش هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷) شامل ۱. تعریف سؤال تحقیق، ۲. شناسایی و بازیابی مطالعات، ۳. تعیین معیارهای ورود و خروج مطالعه، ۴. استخراج نتایج، ۵. تجزیه و تحلیل و تلفیق یافته‌های کیفی، ۶. بررسی روایی و پایایی نتایج و ۷. ارائه یافته‌ها، استفاده شد.

مرحله اول: تعریف سؤال تحقیق

در این پژوهش شناسایی عوامل مؤثر بر ازدواج موفق بومی در ایران مورد بررسی قرار گرفته است که این پارامتر از طریق پاسخ به سؤال زیر تنظیم می‌شود- عوامل مؤثر بر ازدواج موفق ایرانی در کشور کدامند؟

موجود در ادبیات را حل کند و ضمن یکپارچه کردن نتایج، موضوعات اصلی را نیز برای تحقیقات آینده مشخص نماید (کوپر و هدگز، ۲۰۰۹، ۱۱۹). در این روش دانسته‌های تحقیقات مختلف و شاید پراکنده- که می‌تواند با نیازهای خاص میدان عمل مرتبط باشد- گردآوری می‌شوند، سپس این دانسته‌ها یا هم پیوند یافته و کل دانش حاصله در قالبی متناسب با نیازهای کنونی، مورد ارزیابی، سازمان‌دهی مجدد و تفسیر قرار می‌گیرند. در این روش تنها کنار هم قرار دادن دانش قبلی مد نظر نیست؛ بلکه بر ترکیب یافته‌های گوناگون در چارچوبی مشخص که روایتی جدید را در پی دارد مورد تأکید است (شورت، ۱۳۸۷، ۱۱۹)؛ از این رو حوزه پژوهش شامل همه پژوهش‌های علمی داخلی و معتبر در زمینه ازدواج موفق است.

جدول ۱. پرسش‌های پژوهش

شاخص تنظیم سؤال	
چه چیزی (سؤال مورد مطالعه)	عوامل مؤثر بر ازدواج موفق ایرانی کدامند؟
چه کسی (جامعه مورد مطالعه)	در این پژوهش از چندین پایگاه داده و موتور جستجوگر شامل: گوگل اسکولار، نورمگز، ایران داک، مگ ایران، مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پرنال جامع علوم انسانی استفاده شد.
چه وقت (محدودیت زمانی)	مقالات و پایان‌نامه‌های مطالعه شده در این پژوهش از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۷ است.
چگونگی (روش فراهم آوری مطالعات)	در این پژوهش روش "تحلیل اسنادی"، تحلیل داده‌هایی که به صورت ثانویه می‌باشند، مورد استفاده قرار گرفته است.

مرحله دوم: شناسایی و بازیابی مطالعات

در این پژوهش، پایگاه داده، مجلات و موتورهای مختلفی از سال ۱۳۸۷ تا سال ۱۳۹۷ به منظور شناسایی و جمع‌آوری مطالعات مختلف بررسی شد. بازیابی مطالعات با جستجوی کلی نظام‌اند در پایگاه‌های داده گوگل اسکولار، نورمگز، ایران داک، مگ ایران، مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پرنال جامع علوم انسانی با کلمات کلیدی ازدواج موفق، ازدواج رضایتمند، ازدواج خوشبخت و ازدواج پایدار انجام گرفت.

باید با توجه به هدف و دامنه پژوهش وارد ترکیب یا از آن خارج شوند. معیارهای ورودی پژوهش‌ها شامل: واژه‌های کلیدی مرتبط با ازدواج موفق، پژوهش‌های کیفی در بازه زمانی سال ۸۷ تا ۹۷ در کشور ایران با محتوای ازدواج موفق. پژوهش‌هایی که با روش‌های علمی انجام شدند. معیارهای خروجی شامل عدم دسترسی، نامرتب بودن از نظر محتوا و زمان و مقالات فاقد اعتبار علمی. به این ترتیب از تعداد ۱۲۶۲ پژوهش یافته شده با توجه به معیارهای ورود و خروج بررسی آنها نهایتاً ۲۲ پژوهش مرتبط با موضوع به دست آمد.

مرحله چهارم: استخراج نتایج

مرحله سوم: تعیین معیارهای ورود و خروج مطالعه (تعیین منابع، اندازه نمونه)

پس از اینکه پرسش پژوهش و راهبرد جستجو ساخته شد نوبت به تصمیم‌گیری در این مورد می‌رسد که کدام مطالعات

جدول ۲. مؤلفه‌های استخراج‌شده بر اساس مطالعات کیفی پیشین

تعداد مطالعات	پیشینه‌های مرتبط	مفاهیم
۸	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)، پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ کریمی‌ثانی، احیائی، اسماعیلی، فلسفی‌نژاد (۱۳۹۱)؛ صفایی (۱۳۹۶)؛ خدادادی‌سنگده، نظری، احمدی، حسنی (۱۳۹۴)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)، جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)	پیشینه تعاملات درون خانوادگی در خانواده مبدأ
۹	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ کریمی‌ثانی، احیائی، اسماعیلی، فلسفی‌نژاد (۱۳۹۱)؛ صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ صفایی (۱۳۹۶)؛ پیرساقی، زهراکار، یکتامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ خدادادی‌سنگده، نظری، احمدی، حسنی (۱۳۹۴)؛ کرابی، خجسته‌مهر، سودانی، اصلانی (۱۳۹۵)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)، جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)	روابط مناسب زوجین با خانواده‌های مبدأ
۶	فتحی (۱۳۹۵)؛ پیرساقی، زهراکار، یکتامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ میراحمدی، فاتحی‌زاده، جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)، جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)	حمایت خانواده‌ها از زوجین
۵	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ فاتحی (۱۳۹۵)؛ صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ آسوده (۱۳۸۹)	حفظ کردن قلمرو زناشویی
۵	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)، جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)	مستقل شدن فرد از خانواده مبدأ
۴	پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ صادقی (۱۳۹۲)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)	پذیرش فردیت یکدیگر
۷	کریمی‌ثانی، احیائی، اسماعیلی، فلسفی‌نژاد (۱۳۹۱)؛ حاتمی‌ورزنه، (۱۳۹۵)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ فتحی (۱۳۹۵)	توانایی مرد در تأمین مخارج زندگی
۱۱	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ کرابی، خجسته‌مهر، سودانی، اصلانی (۱۳۹۵)؛ خدادادی‌سنگده، نظری، احمدی، حسنی (۱۳۹۴)؛ صادقی (۱۳۹۲)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ دلاور، غلامزاده، فرحبخش (۱۳۹۶)؛ جواهری‌محمدی، کلانترکوشه، فرحبخش (۱۳۹۴)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)	وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری
۱۰	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی (۱۳۹۵)؛ صفایی (۱۳۹۶)؛ صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ دلاور، غلامزاده، فرحبخش (۱۳۹۶)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)؛	آموزه‌های دینی مؤثر
۶	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)، جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)	پایبندی به امور اخلاقی و معنوی
۵	صادقی (۱۳۹۲)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)	رشد و هم‌تغییری
۵	پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ صاحب‌دل، زهراکار، دلاور (۱۳۹۴)؛ صادقی، فاتحی‌زاده، احمدی، بهرامی، اعتمادی (۱۳۹۳)	داشتن پروژه‌های مشترک

۶	حمایت و قدردانی زوجین از یکدیگر	صاحبدل، زهراکار، دلاور (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ دلاور، غلامزاده، فرحبخش (۱۳۹۶)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)
۷	همسانی و آموزش در تربیت فرزندان موفق	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ صادقی، فاتحی‌زاده، احمدی، بهرامی، اعتمادی (۱۳۹۳)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)؛ آسوده (۱۳۸۹)
۷	پایبندی و اطمینان به رابطه زناشویی	صاحبدل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)؛ جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)؛ آسوده (۱۳۸۹)
۶	راسـتگویی و صداقت در زندگی زناشویی	صاحبدل (۱۳۹۴)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛
۷	شادی‌آفرینی در زندگی مشترک	پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ صادقی (۱۳۹۲)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)
۵	نگرش مثبت به زندگی و ازدواج	صاحبدل (۱۳۹۴)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ صادقی (۱۳۹۲)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛
۸	همسان بودن	پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ کریمی‌ثانی، احیائی، اسماعیلی، فلسفی‌نژاد (۱۳۹۱)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)؛ جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)؛ آسوده (۱۳۸۹)
۵	کسب آگاهی شناخت قبل از ازدواج	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)
۲	سلامت جسمانی و روانی	صادقی (۱۳۹۳)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)
۴	جذابیت ظاهری	فتحی (۱۳۹۵)؛ کرایبی، خجسته‌مهر، سودانی‌اصلانی (۱۳۹۵)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)
۳	شناخت خود و اعتمادبه‌نفس	گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ صاحبدل (۱۳۹۴)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)
۹	چاره‌اندیشی برای اختلاف‌نظرها	صاحبدل (۱۳۹۴)؛ صادقی (۱۳۹۳)؛ صمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ پیرساقی، زهراکار، یکتامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ کرایبی، خجسته‌مهر، سودانی، اصلانی (۱۳۹۵)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)؛ آسوده (۱۳۸۹)
۷	باورهای منطقی و سازنده برای تداوم رابطه زناشویی	حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ صاحبدل (۱۳۹۴)؛ صادقی (۱۳۹۲)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)

۸	روابط جنسی رضایت‌بخش	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ کرایبی، خجسته‌مهر، سودانی، اصلانی (۱۳۹۵)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ خجسته‌مهر، محمدی (۱۳۹۵)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)
۸	نزدیکی و صمیمیت عاطفی	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ خجسته‌مهر، محمدی (۱۳۹۵)؛ فتحی (۱۳۹۵)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ صفایی (۱۳۹۶)، هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)، جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ میراحمدی؛ فاتحی‌زاده، اعتمادی‌جزایری، پسندیده (۱۳۹۵)، آسوده (۱۳۸۹)
۱۰	ارتباط سالم و مناسب زوجین با یکدیگر	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ صفایی (۱۳۹۶)؛ صادقی، احمدی، بهرامی، فاتحی‌زاده، اعتمادی (۱۳۹۳)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ کرایبی، خجسته‌مهر، سودانی، اصلانی (۱۳۹۵)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)
۳	داشتن روابط اجتماعی سالم و مطلوب	کرایبی، خجسته‌مهر، سودانی، اصلانی (۱۳۹۵)؛ صادقی (۱۳۹۲)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)
۸	هم‌اندیشی و همکاری زوجین با یکدیگر	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ حاتمی‌ورزنه (۱۳۹۵)؛ صادقی (۱۳۹۲)؛ پیرساقی، زهراکار، یکتامنش، محسن‌زاده، حسنی؛ (۱۳۹۶)؛ دل‌اور، غلامزاده، فرحبخش (۱۳۹۶)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)؛ آسوده (۱۳۸۹)
۷	داشتن فهم و درک مشترک از زندگی	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ محمدی، سحافی، نیسی، رضایی‌نیا (۱۳۹۶)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ کرایبی، خجسته‌مهر، سودانی، اصلانی (۱۳۹۵)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)، هاشمی‌گل‌مهر (۱۳۹۷)
۴	پختگی هیجانی	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ گیتی‌پسند (۱۳۹۳)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)
۱	بلوغ جسمی و عقلی	اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)
۵	انعطاف‌پذیری در سازگارشدن با شرایط جدید	صاحب‌دل (۱۳۹۴)؛ پیرساقی، زهراکار، کیامنش، محسن‌زاده، حسنی (۱۳۹۶)؛ خجسته‌مهر، محمدی، عباس‌پور (۱۳۹۵)؛ اختیاری‌امیری (۱۳۹۷)، جهان‌علی‌خواه (۱۳۹۷)

شناسایی ارتباط بین مقوله‌ها استفاده شده است که در جدول ۴ همراه با روایی و پایایی نتایج آورده شد.

شرح گام ششم: بررسی روایی و پایایی نتایج

در این مرحله محقق برای ارزیابی کیفیت، کمابیش از تمامی روش‌های شش‌گانه اشاره‌شده در بخش قبل استفاده کرده است. در این پژوهش محقق برای کنترل مفاهیم استخراجی خود، از مقایسه نظرات خود با خبرگان دیگر نیز بهره برده است.

جدول شماره ۲، مؤلفه‌های ازدواج موفق ایرانی را که در مبانی نظری و تجربی پیشین استخراج شده است را مطرح را نشان می‌دهد. طبق نتایج تحقیقات کیفی انجام شده قبلی، مؤلفه‌های ازدواج بومی ایرانی شامل ۳۲ مؤلفه است.

مرحله پنجم: تجزیه و تحلیل و تلفیق یافته‌های کیفی

در پژوهش حاضر با استفاده از روش فراترکیب و به‌منظور ترکیب نتایج مطالعات، ابتدا اطلاعات آنها استخراج شده و سپس از روی تحلیل مفاهیم برای شناسایی نکات کلیدی، مقوله‌بندی مفاهیم شناسایی شده در قالب مقوله برای

جدول ۴. ابعاد محوری و نظر متخصصان در ارتباط با مفاهیم و مقوله‌ها

نظر متخصصان در ارتباط با مؤلفه‌ها و ابعاد محوری				مقوله‌ها	مفاهیم
تأیید عدم تأیید	درصد تناسب	مخالف	موافق		
تأیید	۸۰٪	۲	۸	اثرات خانواده مبدأ	۱. تعاملات درون خانوادگی در خانواده مبدأ ۲. روابط مناسب زوجین با خانواده‌های مبدأ ۳. حمایت خانواده‌ها از زوجین
تأیید	۹۰٪	۱	۹	فردیت یابی و احترام به فردیت یکدیگر	۱. حفظ کردن قلمرو زناشویی ۲. مستقل شدن فرد از خانواده مبدأ ۳. پذیرش فردیت یکدیگر
تأیید	۷۰٪	۳	۷	وظیفه‌شناسی	۱. توانایی مرد در تأمین هزینه‌های زندگی ۲. وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری
تأیید	۸۰٪	۲	۸	امور دینی و معنوی	۱. آموزه‌های دینی مؤثر ۲. پایبندی به امور اخلاقی و معنوی
تأیید	۸۰٪	۳	۷	همایندی پیشرفت	۱. رشد و هم‌تغییری ۲. داشتن اهداف مشترک
تأیید	۹۰٪	۱	۹	همراهی در زندگی	۱. حمایت و قدردانی زوجین از یکدیگر ۲. همسانی و آموزش در تربیت فرزندان موفق
تأیید	۱۰۰٪	۰	۱۰	تعهدپذیری	۱. پایبندی به رابطه زناشویی ۲. راستگویی و صداقت در زندگی زناشویی
تأیید	۷۰٪	۳	۷	داشتن خلق مثبت	۱. شادی‌آفرینی در زندگی مشترک ۲. نگرش مثبت به زندگی و ازدواج
تأیید	۷۰٪	۳	۷	شناخت و ازدواج هم‌کفو	۱. همسان بودن ۲. کسب آگاهی و شناخت قبل از ازدواج ۳. شناخت خود و اعتماد به نفس
تأیید	۶۰٪	۴	۶	آراستگی و مرتب بودن	۱. جذابیت ظاهری
تأیید	۸۰٪	۲	۸	مهارت‌های حل تعارض	۱. چاره‌اندیشی برای اختلاف‌نظرها ۲. باورهای منطقی و سازنده برای تداوم رابطه زناشویی
تأیید	۱۰۰٪	۰	۱۰	رضایت متقابل عاطفی، اجتماعی و جنسی زوجین	۱. روابط جنسی رضایت‌بخش ۲. نزدیکی و صمیمیت عاطفی ۳. ارتباط سالم و مناسب زوجین با یکدیگر ۴. داشتن روابط اجتماعی سالم و مطلوب
تأیید	۸۰٪	۲	۸	همکاری و هم‌فهمی زوجین	۱. هم‌اندیشی و همکاری زوجین با یکدیگر ۲. داشتن فهم و درک مشترک از زندگی ۳. انعطاف‌پذیری در سازگار شدن با شرایط جدید
تأیید	۸۰٪	۳	۷	پختگی و سلامت روانی	۱. پختگی هیجانی ۳. بلوغ جسمی و عقلی

جدول شماره ۴ مقوله‌های تدوین‌شده در اختیار ۱۰ نفر از متخصصان قرار گرفت که موافق یا مخالفت خود را با هر کدام از ابعاد محوری و کدگذاری تدوین‌شده توسط محقق بر مبنای تحقیقات قبلی ابراز کنند که با توجه به نتایج

متخصصان با تمامی مقوله‌ها و مفاهیم انجام شده توسط محقق موافقت کردند. همچنین برای بررسی اعتبار و کیفیت مدل فراترکیبی تدوین‌شده از شاخص کاپای کوهن استفاده گردیده است که نتیجه آن به صورت زیر بوده است.

جدول ۵. همخوانی مدل (مقوله‌های) مستخرج از تحقیقات کیفی و نظر متخصصان

آماره	مقدار کاپا	شاخص کاپا	خطای استاندارد کاپا	سطح معناداری کاپا
کاپا	۰/۰۰۲	۰/۶۶	۰/۰۲۳	۰/۹۱

با توجه به نتایج جدول شماره ۴ مقدار آماره کاپا ۰/۰۰۲ با ضریب ۰/۶۶۸ بود که دارای سطح معناداری ۰/۹۱ بود و با توجه به مقدار سطح معناداری تفاوت معناداری بین نظر

مرحله هفتم: ارائه یافته‌ها

نهایتاً در این تحقیق از روش کدگذاری انتخابی برای ارائه چارچوب نظری پیشنهادی در قالب مدل استفاده می‌شود.

یافته‌ها

یافته‌های به دست آمده از این پژوهش، به شرح زیر است:

متخصصان و مدل استخراج شده توسط محقق بر مبنای تحقیقات کیفی قبلی وجود ندارد و این نشان‌دهنده همسانی نظرات متخصصان با مدل تدوین‌شده و ابعاد آن است. همچنین ضریب شاخص کاپا برابر با ۰/۶۶۸ بود. از آنجاکه مقدار کاپای بین ۰/۶۱ تا ۰/۸۰ سطح توافق معتبر را نشان

جدول ۳. مقوله‌بندی نهایی مدل ازدواج موفق ایرانی

شرایط مداخله‌ای	شرایط علی
فردیت‌یابی و احترام به فردیت یکدیگر	همابندی پیشرفت
وظیفه‌شناسی	همراهی در زندگی
تعهدپذیری	
تعاملات	شرایط زمینه‌ای
مهارت‌های حل تعارض	اثرات خانواده مبدأ
همکاری و هم‌فهمی زوجین	امور دینی و معنوی
	داشتن خلق مثبت
	شناخت و ازدواج هم‌کفو
	آراستگی و مرتب بودن
	پختگی و سلامت روانی
	پیامدها
	رضایت متقابل عاطفی، اجتماعی و جنسی زوجین

همراهی در زندگی؛ شرایط مداخله‌گر در افزایش یک ازدواج موفق عبارت‌اند از: فردیت‌یابی و احترام به فردیت یکدیگر، وظیفه‌شناسی و تعهدپذیری زوجین؛ شرایط زمینه‌ای ازدواج موفق عبارت‌اند از: اثرات خانواده مبدأ، امور دینی و معنوی،

جدول شماره ۳ ابعاد نهایی یک ازدواج موفق را نشان می‌دهد که بر اساس نتایج که مستخرج از تحقیقات کیفی قبلی و نظر متخصصان است، شرایط علی و ایجادکننده یک مدل ازدواج موفق عبارت‌اند از: همابندی در پیشرفت و

ازدواج، اختلاف سنی، مدت ازدواج، داشتن فرزند و تعداد آن)، عدم تجانس، دخالت اطرافیان، شیوه ازدواج، عوامل شخصیتی، بی‌بندوباری، تغییر ماهیت نقش زن، برآورده نشدن انتظارات زوجین بود که با مقوله‌های رضایت متقابل عاطفی، اجتماعی و جنسی زوجین، پختگی و سلامت روانی، وظیفه‌شناسی در امور، تعهدپذیری، شناخت و ازدواج هم‌کفو، فردیت یابی و احترام به فردیت یکدیگر در پژوهش حاضر همسو بوده است. تغییر ماهیت نقش زن نیز به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر طلاق در پژوهش ذکر شده است و عدم بحث در مورد آن در مطالعات مربوط به ازدواج موفق ایرانی یکی از تفاوت‌های مربوط به این دو نوع فرا ترکیب است.

پژوهش خجسته‌مهر و محمدی (۱۳۹۵) به بررسی کیفی تجربه خوشبختی در ازدواج‌های پایدار پرداخته است. این پژوهش در نهایت به ۵ مضمون اصلی که عبارت‌اند از: احساس خوشبختی، عوامل معنوی و اخلاقی احساس خوشبختی، حضور دیگران، رفتارهای مولد خوشبختی و ازدواج سازنده دست یافته است. برتری این پژوهش در نظر گرفتن نقش عوامل معنوی و اخلاقی در ازدواج خوشبخت است که در فرهنگ بومی کشورمان به آن تأکید فراوان می‌شود. همچنین این پژوهش معانی و عوامل ازدواج خوشبخت طولانی‌مدت را در نظر گرفته که از این نظر جنبه تازه‌ای دارد؛ این در حالی است که در این پژوهش به سایر عوامل از جمله نقش مسائل مالی و اقتصادی، مدیریت هیجان‌ها، سلامت جسمانی و روانی، فردیت‌یابی، آراستگی زوجین توجه چندانی نداشته است. پژوهش پیرساقی (۱۳۹۶) به بررسی شاخص‌های ارتباط زناشویی کارآمد پرداخت و این شاخص‌ها را در ۴ طبقه اصلی از جمله: شاخص‌های فردی، زوجی، معنوی و خانوادگی تقسیم‌بندی کرد. یکی از مزایای این پژوهش در نظر گرفتن ابعاد مختلف رضایت زناشویی بوده است و در تعدادی از مفاهیم مانند همسانی، مسئولیت‌پذیری، مدیریت مالی، صمیمیت، رضایت جنسی، تعهد و اعتماد، حمایت، انعطاف‌پذیری، همکاری و مشارکت و... با پژوهش حاضر همسو است. از طرفی یکی از نکاتی که در پژوهش پیرساقی در نظر گرفته نشده استفاده از اسامی مبتنی بر نظریات پیشین غربی و در نظر نگرفتن واژه‌ها و اسامی ساده و بومی در مقوله‌ها است. پژوهش صاحب‌دل (۱۳۹۶) نیز همسو با پژوهش حاضر به شناسایی و

داشتن خلق مثبت، شناخت ازدواج هم‌کفو، آراستگی و مرتب بودن و پختگی و سلامت روانی؛ تعاملات مناسب در یک ازدواج موفق عبارت‌اند از: مهارت‌های حل تعارض و همکاری و هم‌فهمی زوجین و در نهایت پیامد ۴ بعد نهایی منجر به کسب رضایت متقابل عاطفی، اجتماعی و جنسی زوجین شد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه روند انجام پژوهش‌ها و تحقیقات در زمینه ازدواج موفق و رضایتمند در کشور ما در چند دهه اخیر سیر صعودی به خود گرفته است و از آنجاکه هر یک از پژوهش‌ها از جنبه و زاویه خاصی مسئله ازدواج موفق را مورد بررسی قرار داده است، بنابراین، به نظر می‌رسد دیدگاه و نظریه جامعی که با توجه به مسائل بومی و فرهنگی کشورمان ازدواج موفق را در نظر گرفته باشد دیده نمی‌شود؛ بنابراین، در مقاله حاضر سعی شد نتایج پژوهش‌های انجام شده در حوزه ازدواج موفق گردآوری و ضمن ترکیب این نتایج، یک مدل واحد و منسجم از عوامل مؤثر بر ازدواج موفق بومی حاصل گردد. برای تحلیل نهایی در این پژوهش از یافته‌های ۲۲ تحقیق علمی استفاده شد. تحقیقات مربوطه در بازه زمانی خاصی انجام شده و از حیث مکان مورد مطالعه، استان‌های مختلفی از کشور را در برمی‌گیرد. اطلاعات به دست آمده از ترکیب پژوهش‌های مختلف به شناسایی ۱۴ مضمون اصلی به‌عنوان مؤلفه‌های ازدواج موفق بومی منجر گردید که عبارت‌اند از: ۱. اثرات خانواده مبدأ ۲. فردیت‌یابی و احترام به فردیت یکدیگر ۳. وظیفه‌شناسی ۴. امور دینی و معنوی ۵. هم‌پنداری پیشرفت ۶. همراهی در زندگی ۷. تعهدپذیری ۸. داشتن خلق مثبت ۹. شناخت و ازدواج هم‌کفو ۱۰. آراستگی و مرتب بودن ۱۱. مهارت‌های حل تعارض ۱۲. رضایت متقابل عاطفی، اجتماعی، جنسی ۱۳. همکاری و هم‌فهمی زوجین ۱۴. پختگی و سلامت روانی.

این پژوهش با پژوهش عرب، ابراهیم‌زاده پزشکی، مروتی شریف‌آبادی (۱۳۹۳) که به فرا ترکیب عوامل مؤثر بر طلاق در ایران پرداختند همسو است. نتایج فرا ترکیب آنها ۱۵ بعد از عوامل مربوط به طلاق در ایران مشخص کرد که این ابعاد شامل عوامل جنسی، عوامل اقتصادی، شغلی، ادراکی، اختلالات رفتاری، اعتیاد، ازدواج مجدد، عوامل جمعیتی (سن

زندگی مشترک به آنها احساس ارزشمندی می‌دهد همچنین باعث ایجاد نزدیکی و هم‌حسی در آنها می‌گردد. از آنجاکه رابطه زناشویی یک رابطه انحصاری بین زن و شوهر است، وجود تعهد در همسران باعث ایجاد اعتماد و امنیت خاطر در آنها شده و آرامش را برای زندگی زناشویی به ارمغان می‌آورد. داشتن خلق مثبت و روحیه شادی‌آفرینی در خانه، نگرش مثبت همسران آنها را از یکنواختی زندگی مشترک جدا کرده و زندگی مشترک را سرزنده و پویاتر می‌کند. یک ازدواج موفق همچنین مستلزم ایجاد یک شناخت کافی است که معمولاً قبل از ازدواج به آن پرداخته می‌شود، زوجین با شناسایی ابعاد شخصیتی خود و طرف مقابل چالش‌های پیش رو زندگی مشترک را پیش‌بینی می‌کنند و زمینه را برای سازگاری با یکدیگر فراهم می‌آورند. زوجین موفق همچنین به لحاظ ظاهری برای یکدیگر جذابیت دارند. جذابیت و آراستگی ظاهری یکی از مواردی است که باعث می‌شود افراد مختلف حتی در شرایطی غیر از ازدواج به یکدیگر تمایل پیدا کنند. مهارت حل تعارض زوجین را قادر می‌سازد که چالش‌ها و بحران‌های پیش رو در زندگی مشترک را برطرف کنند. از آنجاکه هر رابطه دو نفره‌ای چالش‌ها و مشکلات خاص خود را دارد زوجینی که از مهارت حل تعارض برخوردار باشند بهتر از زوجین فاقد این مهارت می‌توانند چالش‌ها و مشکلات ایجاد شده را برطرف کنند و به سازگاری برسند. زوجین موفق همچنین در مورد مسائل مختلف از درک و هم‌فهمی برخوردار هستند. انعطاف‌پذیری به‌عنوان یکی از مهم‌ترین گزینه‌های ازدواج موفق، باعث می‌شود آنها قدرت سازگاری با شرایط و مسائل جدید را داشته باشند و هم‌اندیشی و هم‌فهمی زوجین موجب می‌شود زوجین از نظرات یکدیگر استفاده کنند، دیدگاه‌های متفاوت را بپذیرند و این امر کارکرد آنها در زندگی مشترک بالا می‌برد. داشتن پختگی هیجانی و سلامت روانی زمینه‌ای را فراهم می‌کند که زوجین با رفتار بالغانه در زندگی مشترک بتوانند مسائل و چالش‌های خود را مدیریت کنند. رضایت‌مندی عاطفی، اجتماعی و جنسی زوجین از یکدیگر هم به‌عنوان پیامد مدل ازدواج موفق در نظر گرفته شده است که زوجین با ایجاد روابط عاطفی و جنسی صمیمانه متقابل نیازهای خود را در زندگی زناشویی برآورده می‌کنند و استحکام و مودت در بین آنها افزایش می‌یابد.

اندازه‌گیری شاخص‌های ازدواج موفق پرداخت. یافته‌ها شاخص‌های ازدواج موفق را در چهار مقوله ویژگی‌های ارتباطی، خصوصیات شخصیتی، بسترهای فرهنگی و وابستگی عاطفی قرار داد. پژوهش حاضر به شناسایی مؤلفه‌های ازدواج موفق در زوجینی که تنها دو سال از زندگی زناشویی‌شان گذشته می‌پردازد و سایر عوامل مربوط به سال‌های بعد از ازدواج نظیر وجود فرزندان و تربیت آنها، همچنین مدیریت کردن مسائل مالی و اقتصادی که امروزه نقش مؤثری در ازدواج‌های موفق دارد را مورد توجه قرار نداده است.

در ادامه به تبیین پژوهش حاضر پرداخته می‌شود. اثرات خانواده مبدأ به‌عنوان یکی از مضامین ازدواج موفق در نظر گرفته شده است. خانواده اصلی از طریق فراهم آوردن زمینه برای رشد و تربیت فرزندان خود و ایجاد یک محیط امن برای آنها و همچنین روابط حمایتی و سازنده با عروس و دامادها بعد از ازدواج می‌توانند در این امر سهیم باشند به‌خصوص این مسئله در فرهنگ ایرانی بیشتر به چشم می‌خورد. در مقوله فردیت‌یابی و احترام به فردیت یکدیگر، زوجین در عین با هم بودن و پیوستگی به فردیت خود و دیگری اهمیت می‌دهند و از این طریق امنیت خاطر را در یکدیگر ایجاد می‌کنند چرا که با محدود کردن و کنترل کردن یکدیگر باعث ایجاد ناامنی در رابطه زناشویی می‌شوند. وظیفه‌شناسی زوجین هر کدام از آنها را یا مسئولیت‌های زندگی زناشویی روبه‌رو می‌کند. مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های همسران موفق در پژوهش‌ها و نظریات مختلف به چشم می‌خورد. زوجین با انجام وظایف زن و شوهری نقش‌های خود را در منظومه زن و شوهری تثبیت می‌کنند و از این طریق به حفظ رابطه زناشویی کمک می‌کنند. زوجین موفق همچنین با انجام امور دینی و مذهبی و توکل بر خدا بر مشکلات موجود در زندگی مشترک فائق می‌آیند با توجه به اینکه در جامعه ایرانی اسلامی توکل و باورهای مذهبی در ایجاد سلامت روان افراد نقش مهمی را ایفا می‌کند، این مسئله به‌عنوان یکی از عوامل برجسته در ازدواج موفق بومی به شمار می‌آید. داشتن روحیه پیشرفت (همایندی در پیشرفت)، وجود اهداف مشترک، رشد و هم‌تغییری زندگی زناشویی را پویاتر کرده، باعث ایجاد اتحاد زوجین می‌شود و فرصت تغییر و یادگیری را برای آنها فراهم می‌آورد. همراهی زوجین در

خدادادی‌سنگده، ج. (۱۳۹۳). شناسایی و سنجش شاخص‌های سلامت خانواده و ارائه مدل خانواده سالم مبتنی بر بافت فرهنگی - اجتماعی، رساله دکترای رشته مشاوره، دانشگاه خوارزمی.

خجسته‌مهر، ر؛ محمدی، ر. (۱۳۹۵). تجربه خوشبختی در ازدواج پایدار: یک مطالعه کیفی، مجله روان‌شناسی خانواده، ۳ (۲)، ۷-۵۹.

خجسته‌مهر، ر؛ محمدی، ع؛ عباس‌پور، ذ. (۱۳۹۵). نگرش دانشجویان متأهل به ازدواج، نشریه روان‌پرستاری، ۴ (۲)، ۱۸-۲۸.

دلاور، ع؛ غلامزاده جفره، م؛ فرح‌بخش، ک. (۱۳۹۶). بررسی اهداف ازدواج افراد متأهل راضی و ناراضی (یک مطالعه کیفی). پژوهش‌های مشاوره، ۱۶ (۶۱)، ۱۳۳-۱۱۲.

سازمان ثبت احوال کشور (۱۳۹۴). www.sabteahval.ir ساروخانی، ب. (۱۳۸۵). دایرةالمعارف علوم اجتماعی. تهران: نشر کیهان.

شورت، الف. (۱۳۸۷). روش‌شناسی مطالعات درسی. تهران: انتشارات سمت

صادقی، م. (۱۳۹۲). تدوین مدل بومی خانواده سالم و بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر این مدل بر سلامت خانواده، عملکرد خانواده و کیفیت رابطه زناشویی. رساله دکترای مشاوره، دانشگاه اصفهان.

صاحب‌دل. (۱۳۹۲). نارسایی شاخص‌های ازدواج موفق (یک مطالعه کیفی). پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، ۵ (۲)، ۳۲-۴۶.

صادقی، م؛ فاتحی‌زاده، م؛ احمدی، الف؛ بهرامی، ف؛ اعتمادی، ع. (۱۳۹۴). تدوین مدل خانواده سالم بر اساس دیدگاه متخصصان خانواده (یک پژوهش کیفی). فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۵ (۱۶)، ۱۴۲-۱۷۰.

عرب، م؛ ابراهیم‌زاده پزشکی، ر؛ مروسی شریف‌آبادی، ع. (۱۳۹۴). طراحی مدل فرا ترکیب عوامل مؤثر بر طلاق با مرور نظام‌مند مطالعه‌های پیشین. مجله اپیدمیولوژی ایران، ۱۰ (۴)، ۱۰-۲۲.

فتحی، الف. (۱۳۹۵). تدوین و اعتباریابی الگوی آماده‌سازی ازدواج مبتنی بر مقایسه عوامل مؤثر در ازدواج‌های رضایتمند و نارضایتمند. رساله دکترای مشاوره، دانشگاه علامه طباطبایی. کرابی، الف؛ خجسته‌مهر، ر؛ سودانی، م؛ اصلانی، خ. (۱۳۹۵). شناسایی عوامل مؤثر در ازدواج پایدار رضایتمند در زنان. مجله مشاوره و خانواده‌درمانی، ۶ (۲)، ۱۴۴-۱۲۹.

بنا به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت عوامل شناسایی شده در پژوهش حاضر در ارتباط با هم عمل کرده و سهم هر یک از آنها در جای خود مهم است و به‌منظور ارائه یک مدل جامع از ازدواج موفق بومی باید به نقش همه این عوامل توجه شود. از آنجاکه در یک ازدواج موفق مهم‌ترین دست آورد این پژوهش دستیابی به یک مدل جامع بومی برای ازدواج موفق با تأکید بر نقش فرهنگ و مذهب با استفاده از ترکیب کردن پژوهش‌های داخلی انجام گرفته و مقوله‌بندی کردن آنها در قالب اصطلاحات قابل فهم مطابق با فرهنگ و همچنین تفکیک کردن ازدواج موفق بومی در سه مرحله پیش از ازدواج، حین ازدواج و بعد از ازدواج است. نکته‌ای که به‌عنوان محدودیت این پژوهش در نظر گرفته می‌شود نبود نرم‌افزاری تخصصی در زمینه متن‌کاوی در مقالات فارسی برای فیلتر کردن تعداد مقالات به‌صورت الکترونیک اشاره کرد. این مسئله وقت زیادی را از محقق به‌منظور تجزیه و تحلیل مقالات داخلی گرفته است. پژوهش صورت گرفته می‌تواند به‌عنوان منبعی برای مشاوران حوزه خانواده و ازدواج مورد استفاده قرار گیرد تا با طراحی آموزش‌های مناسب مبتنی بر آن به آموزش‌های پیش از ازدواج و بعد از ازدواج اقدام نمایند.

منابع

اختیاری، امیری، ر؛ فرح‌بخش، ک؛ کلانترهمزی، الف؛ سلیمی بجزستانی، ح. مشاوره پیش از ازدواج مبتنی بر بافت فرهنگ اسلامی - ایرانی. نشریه پیش، ۱۷ (۴)، ۴۳۱-۴۴۲.

آسوده، م. (۱۳۸۹). عوامل مؤثر بر ازدواج موفق: از دیدگاه زوجین موفق. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه تهران.

پیرسافی، ف. (۱۳۹۶). شاخص‌های ارتباط زناشویی کارآمد. رساله دکترای تخصصی مشاوره، دانشگاه خوارزمی.

حاتمی‌ورزنده، الف. (۱۳۹۴). تدوین الگوی پایدار رضایتمند و بررسی اثربخشی برنامه مداخله‌ای مبتنی بر آن، رساله دکترای مشاوره، دانشگاه علامه طباطبایی.

جهان‌علی‌خواه، م. (۱۳۹۷). بررسی ادراک زوجین موفق و ناموفق از بایدها و نبایدهای اخلاقی مرتبط با ازدواج. پایان‌نامه کارشناسی ارشد (۱۳۹۷). تدوین و ارائه الگوی مطلوب، دانشگاه علامه طباطبایی.

- Sandelowski, M., & Barroso, J. (2002). Reading qualitative studies. *International Journal of Qualitative Methods*, 74–108.
- Thornton A, Axinn G, Xie U. (2007) *Marriage and cohabitation*. The University of Chicago Press.
- Nietzel MT, Harris MJ. Creative ways to keep romance alive. Retrieved (2008) [updated 2016; cited 2015]. Available from: <http://www.heartnhome.com>.
- کرایبی، الف؛ عسگری، پ؛ دشت بزرگی، ز. (۱۳۹۷). ساخت و اندازه‌گیری شاخص‌های روان‌سنجی ازدواج خوشبخت در پدران دانش‌آموزان متوسطه شهر اهواز. فصلنامه علمی پژوهشی روان‌سنجی، ۶ (۲۴)، ۳۶-۷.
- کریمی‌ثانی، پ؛ احیائی، ک؛ اسماعیلی، م؛ فلسفی‌نژاد، م. (۱۳۹۱). عوامل تعیین‌کننده موفقیت ازدواج: یک مطالعه کیفی. مجله پژوهش‌های مشاوره، ۴۵ (۱۲)، ۹۳-۷۵.
- گیتی‌پسند، ز. (۱۳۹۳). بررسی و مقایسه معنای زندگی زوجین رضایتمند و نارضایتمند زناشویی و ارائه الگوی معنای زندگی رضایت‌بخش. رساله دکترای مشاوره، دانشگاه علامه طباطبایی.
- محسن‌زاده، ف؛ مردای‌کوچی، س؛ خدادادی‌سنگده، ج. (۱۳۹۳). مطالعه پدیدار شناختی دلایل رضایت از ازدواج از دیدگاه زنان راضی از ازدواج. فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، ۶۵ (۱۷)، ۳۶-۷.
- محسن‌زاده، ف؛ نظری، ع؛ عارفی، م. (۱۳۹۰). مطالعه کیفی عوامل نارضایتی زن‌وشوهری و اقدام به طلاق (مطالعه موردی شهر کرمانشاه). مطالعات راهبردی زنان، ۵۳ (۱۴)، ۷-۴۲.
- محمدی، ع؛ سحافی، ح؛ نیسی، م؛ رضایی‌نیا، ز. (۱۳۹۶). ارائه یک مدل مقدماتی از ازدواج خوشبخت: یک مطالعه کیفی. مجله رویش روان‌شناسی، ۶ (۳)، ۱۶۳-۱۳۵.
- صفایی، م. (۱۳۹۶). شناسایی شاخص‌های خانواده سالم و ناسالم از نظر زنان و مردان متأهل ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه علامه طباطبایی.
- میراحمدی، ل؛ فاتحی‌زاده، م؛ اعتمادی، ع؛ جزایری، ر؛ پسندیده، ع. (۱۳۹۵). انتخاب همسر مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر اساس اصول کافی. مجله پژوهش‌های مشاوره، ۶۲ (۱۶)، ۷۹-۵۲.
- مارش، ک. (۱۳۸۷). پژوهش تلفیقی: سنتز پژوهی، مترجم: محمود مهرمحمدی. تهران، انتشارات سمت.
- هاشمی‌گل‌مهر، م. (۱۳۹۷). ارائه الگوی ازدواج موفق. رساله دکترای مشاوره، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- Bradbury, T.N. Fincham, F.D& Beach, S.R. It. (2000) Reserch on the nature and the determinants of Matrial satisfaction: a decade in review. *Journal of marriage and the family*, 62(2),964-980.
- Cooper,H. Hedges,L.v. (2009).Research synthesis as a scientific process. A chapter on: the Handbook of Reserch synthesis and Meta-Analysis (2 ed).Ruaaell sage
- Manap, J., Chekassim, A., Hoesni, S., Nen, S., Idris, F., & Ghazali, F. (2013). Thepurpose ofmarriage amongsinglemalaysianyouth. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*,82(3), 112–116.
- Segrin,C. &Flora,J. (2005). Family communication.London:Lawerence Erlbaum associates publishers.